Політичні інститути та процеси

УДК 327(73):004.8:35

DOI https://doi.org/10.5281/zenodo.20158040

Особливості використання технологій штучного інтелекту у роботі Державного департаменту США

Климчук Ірина Ігорівна,
доктор філософії за спеціальністю 052 «Політологія»,
доцент кафедри політології та міжнародних відносин,
Національний університет «Львівська політехніка»,
Львів, Україна, https://orcid.org/0000-0002-8244-7804

Фучкіна Злата Володимирівна,
студентка 4-го курсу бакалаврату, спеціальність «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Національний університет «Львівська політехніка»,
Львів, Україна, https://orcid.org/0009-0001-3696-9855

Прийнято: 21.04.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

Анотація: У представленому дослідженні проаналізовано процес системної інтеграції технологій штучного інтелекту та інструментів аналізу великих даних у діяльність Державного департаменту США в умовах глобальної цифровізації міжнародних відносин. Метою роботи є комплексне вивчення інституційних трансформацій американського зовнішньополітичного відомства, оцінка нормативно-правового регулювання алгоритмічних рішень та дослідження впливу новітніх технологій на ефективність публічної дипломатії та протидії іноземним інформаційним

операціям. Методологічну основу розвідки становить системний підхід, що дозволив розглянути цифровізацію дипломатії як цілісний процес оновлення державного управління. Водночас у роботі використано структурно-функціональний підхід для аналізу трансформації підрозділів відомства, контент-аналіз «Стратегії використання даних та штучного інтелекту» (2025) для виявлення пріоритетів планування, а також інструментарій кейс-стаді для детального вивчення систем StateChat, Northstar та ARRE. Результати дослідження засвідчують, що Держдепартамент розпочав масштабну перебудову, яка охоплює всі рівні дипломатичної діяльності: від автоматизації рутинного документообігу до складного стратегічного прогнозування в режимі реального часу. Встановлено, що використання великих мовних моделей дозволило значно оптимізувати обробку неструктурованої інформації, звільнивши кадровий ресурс для виконання завдань, що потребують емоційного інтелекту та безпосередньої комунікації. Виявлено, що ключовим елементом безпеки системи є архітектура «нульової довіри» та концепція «значущого людського нагляду», які покликані мінімізувати ризики алгоритмічної упередженості та помилок. Особливу увагу приділено трансформації стратегій протидії дезінформації, що проявилося у переході від централізованих структур до децентралізованої міжнародної коаліційної взаємодії. Висновки дослідження підтверджують, що перехід до «цифрової дипломатії 2.0» став екзистенційною відповіддю США на епістемологічну кризу сучасності та «вепонізацію» інформаційного простору. Штучний інтелект визначено як критичний інструмент національної безпеки, що дозволяє не лише виявляти загрози, а й здійснювати персоналізований вплив на закордонні аудиторії. Проте цифровізація дипломатичного апарату породжує нові етико-правові виклики, пов’язані з алгоритмічним втручанням у внутрішні справи суверенних держав та необхідністю балансування між технологічною ефективністю і демократичною підзвітністю.

ISSN: 3041-2110

Ключові слова: штучний інтелект, Державний департамент США, цифрова дипломатія 2.0, публічна дипломатія, Big Data, Центр глобальної взаємодії (GEC), алгоритмічне управління, інформаційна війна, національна безпека.

Specifics of Using Artificial Intelligence Technologies within the U.S. Department of State

Iryna Klymchuk,
PhD in Political Sciences, Associate Professor,
Department of Political Science and International Relations
Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine,
https://orcid.org/ 0000-0002-8244-7804

Zlata Fuchkina,
a fourth-year undergraduate student majoring in "International Relations, Public Communications, and Regional Studies,"
Lviv Polytechnic National University, Lviv, Ukraine,
https://orcid.org/ 0009-0001-3696-9855

Abstract: This study analyzes the process of systematically integrating artificial intelligence technologies and big data analysis tools into the operations of the U.S. Department of State in the context of the global digitalization of international relations. The study aims to conduct a comprehensive examination of the institutional transformations within the U.S. foreign policy agency, to assess the regulatory framework governing algorithmic decisions, and to investigate the impact of cutting-edge technologies on the effectiveness of public diplomacy and countering foreign information operations. The methodological foundation of the study is a systemic approach, which allowed for the examination of the digitalization of diplomacy as a holistic process of public administration reform. The study

employs a structural-functional approach to analyze the transformation of the department's divisions, content analysis of the "Strategy for the Use of Data and Artificial Intelligence" (2025) to identify planning priorities, as well as case study methods for a detailed examination of the StateChat, Northstar, and ARRE systems. The research findings indicate that the State Department has embarked on a large-scale restructuring that encompasses all levels of diplomatic activity: from the automation of routine document flow to complex real-time strategic forecasting. It has been established that the use of large language models has significantly optimized the processing of unstructured information, freeing up human resources to perform tasks requiring emotional intelligence and direct communication. It has been found that the key elements of the system's security are the "zero-trust" architecture and the concept of "meaningful human oversight," which are designed to minimize the risks of algorithmic bias and errors. Particular attention was paid to the transformation of strategies to counter disinformation, which manifested itself in the transition from centralized structures to decentralized international coalition cooperation. The study's findings confirm that the transition to "Digital Diplomacy 2.0" has become the United States' existential response to the epistemological crisis of our time and the "weaponization" of the information space. Artificial intelligence is recognized as a critical national security tool that enables not only the detection of threats but also the exercise of personalized influence on foreign audiences. However, the digitization of the diplomatic apparatus raises new ethical and legal challenges, including algorithmic interference in the internal affairs of sovereign states and the need to balance technological efficiency with democratic accountability.

Keywords: artificial intelligence, U.S. Department of State, digital diplomacy 2.0, public diplomacy, Big Data, Global Engagement Center (GEC), algorithmic governance, information warfare, national security.

Постановка проблеми. В умовах турбулентності сучасного світу, який характеризується високою швидкістю генерування інформації, вепонізацією дезінформації та зростанням інтенсивності глобальної стратегічної конкуренції, традиційні методи дипломатичної комунікації зазнають фундаментальних трансформацій. Для Сполучених Штатів прогрес у сфері розробки ШІ вийшов за межі технологічних змагань, перетворившись на екзистенційне питання національної безпеки та запоруку збереження глобального лідерства у XXI столітті. Через нарощування геополітичними опонентами алгоритмічних потужностей Державний департамент США розпочав масштабну інституційну перебудову, що має на меті інтеграцію систем машинного навчання в усі сфери діяльності: від документообігу до операцій з впливу на іноземні маси. Виникає об'єктивна потреба у всебічному науковому аналізі цього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика використання новітніх технологій у дипломатії та міжнародних відносинах активно вивчається сучасними дослідниками. Так, питання впливу інтернету та дезінформації на публічну дипломатію досліджують американські експерти С. Пауерс та М. Куналакіс [13]. Водночас роль генеративного штучного інтелекту в глобальних дипломатичних практиках та формування стратегічних меж його застосування є предметом дослідження М. Бано, З. Чаудхрі та Д. Зовгі [6]. Етичні виміри алгоритмічного впливу та використання ШІ в політичній адвокації розкрито у працях Р. Ерфіянто та М. Сантосо [9]. Крім того, важливе значення мають офіційні урядові стратегії США щодо використання даних і ШІ, а також звіти про діяльність Центру глобальної взаємодії [4, 5, 8]. Проблеми, пов'язані з використанням ШІ як інструменту демократичного протистояння, висвітлює Д. В. Ніколас, який працює на стику нейронаук, психології та міжнародних відносин [12].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значний інтерес наукової спільноти до явища «цифрової

дипломатії», найновіші аспекти інституційної трансформації Державного департаменту США протягом 2025–2026 років залишаються недостатньо вивченими. Зокрема, потребують аналізу імплементація «Стратегії використання даних та штучного інтелекту» (2025) та практичний досвід забезпечення стійкості державних ШІ-систем під час політичних криз (наприклад, термінове вилучення продуктів Anthropic за директивою адміністрації Д. Трампа на початку 2026 року). Також досі відсутня комплексна оцінка зміни парадигми з протидії іноземній дезінформації після політично вмотивованої ліквідації Центру глобальної взаємодії (GEC) наприкінці 2024 року.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є комплексне дослідження інституційної, операційної та епістемологічної трансформації Державного департаменту США в умовах інтеграції новітніх систем машинного навчання та штучного інтелекту.

Для досягнення цієї мети поставлено такі завдання:

1) проаналізувати передумови впровадження «обчислювальної дипломатії», зокрема, дослідити, як глобальна турбулентність, «вепонізація» дезінформації та швидкість генерування даних зумовили епістемологічну трансформацію класичних дипломатичних методів;
2) розкрити зміст інституційної перебудови Державного департаменту США через пріоритетів «Стратегії використання даних та штучного інтелекту» (2025);
3) дослідити нормативно-етичне регулювання ШІ, зокрема План відповідності Меморандуму М-25-21 та концепцію «значущого людського нагляду» (meaningful human oversight);
4) оцінити практичну ефективність імплементованих ШІ-рішень (на прикладі систем StateChat, Northstar, ARRE) у контексті оптимізації бюрократичних процесів та аналізу Big Data;

ISSN: 3041-2110

5) визначити ключові ризики впровадження ШІ-стратегії, включаючи алгоритмічну упередженість та залежність від приватного технологічного сектору;
6) розкрити особливості трансформації стратегій протидії іноземній дезінформації після ліквідації GEC та переходу до децентралізованих підходів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах мінливості сучасного світу, який характеризується надзвичайною швидкістю генерування інформації, вепонізацією дезінформації та зростанням інтенсивності глобальної стратегічної конкуренції, традиційні методи ведення дипломатичної комунікації зазнають фундаментальних пізнавальних та операційних трансформацій. На зміну класичним технікам, кулуарним переговорам, опору на культурні контексти та ретроспективному аналізу подій починають приходити елементи так званої «обчислювальної дипломатії» (computational diplomacy) [13].

Для Сполучених Штатів Америки прогрес в сфері розробки ШІ вийшов за межі суто технологічних змагань і перейшов у екзистенційне питання національної та економічної безпеки, а також став основою для збереження і зміцнення глобального лідерства у XXI столітті [4].

В умовах нарощування геополітичними опонентами власних кібернетичних та алгоритмічних потужностей, Державний Департамент США розпочав масштабну, безпрецедентну в історії відомства інституційну перебудову, метою якої є інтеграція новітніх систем машинного навчання та штучного інтелекту до переважної більшості напрямків своєї діяльності: від рутинного документообігу до складних операцій з впливу на іноземні маси. Фундаментальним та основоположним для цієї трансформації документом стала комплексна «Стратегія використання даних та штучного інтелекту» (Enterprise Data and AI Strategy), офіційно представлена керівництвом зовнішньополітичного відомства восени 2025 року. Концепція цієї стратегії

вибудувана довкола трансформації США у двох пріоритетних напрямках. Перший напрям – це «Створення передового державного управління для викликів XXI століття», що передбачає закриття прогалин у навичках персоналу та забезпечення кожного американського дипломата доступом до інноваційних аналітичних інструментів, здатних функціонувати зі швидкістю відповідною швидкості виникнення сучасних загроз. Другий напрямок сформульований як «Прискорення технологічної адаптації через стратегічне розширення можливостей», який проявляється через трансформацію управлінської культури, подолання бюрократичних бар'єрів та впровадження нових технологій і систем у вже існуючі підрозділи [8].

Реалізація такої амбітної перебудови потребує суворих стандартів і обмежень, особливо враховуючи приховані небезпеки та недоліки використання систем штучного інтелекту, та їх допуску до чутливих державних документів. Так, з метою регламентації і інституалізації цієї сфери, у вересні 2025 року Департамент оприлюднив розширений План відповідності Меморандуму Адміністративно-бюджетного управління Білого дому М-25-21 (Compliance Plan for OMB Memorandum M-25-21), розроблений під керівництвом головного інформаційного офіцера доктора Келлі Флетчер [5].

Цей документ насамперед встановлює жорсткі вимоги та стандарти для використання штучного інтелекту державними органами, з метою захисту національних інтересів та збереження прав урядового персоналу та громадськості. У центрі підходу до безпеки ШІ лежить концепція «значущого людського нагляду» (meaningful human oversight), яка визначена обов’язковою, особливо для так званих високовпливових сценаріїв використання (high-impact use cases), де на основі даних, наданих системами ШІ та аналітичними апаратами приймаються юридичні, матеріальні або безпекові рішення, які так, чи інакше можуть заподіяти шкоду людині, або державі [5]. З метою моніторингу та дотримання кібербезпеки всі ШІ-моделі, якими користується Державний Департамент Сполучених Штатів, проходять

ISSN: 3041-2110

регулярні перевірки на предмет алгоритмічної упередженості, наявності помилок та стійкості до кібератак. Такий контроль є частиною архітектури нульової довіри (Zero-Trust Architecture). За словами експертів: «Цей принцип можна сформулювати так: «Ніколи не довіряй, завжди перевіряй». Якщо традиційні моделі кібербезпеки здебільшого покладаються на захист «периметру», принцип Zero Trust спирається на припущення, що загрози можуть надходити в мережу як зсередини, так і ззовні» [1].

Координацією цих перевірок в американському державному управлінні займається Рада з питань корпоративних даних та ШІ (Enterprise Data and AI Council - EDAC) та Керівний комітет з питань ШІ (AI Steering Committee - AISC), до складу яких входять керівники ключових напрямків та бюро, включаючи експертів з дипломатичної безпеки, консульських справ та міжнародних організацій [5].

В межах своєї трансформації Державний департамент США вже здійснив імплементацію декількох інноваційних програм. Першим і найбільш відчутним для персоналу кроком стала оптимізація внутрішніх бюрократичних процесів та «паперової роботи» через автоматизацію рутинних дипломатичних комунікацій. Історично співробітники зовнішньополітичного відомства США щоденно мали опрацьовувати колосальні обсяги неструктурованої текстової інформації: дипломатичних депеш, розвідувальних зведень, звітів з місць подій, протоколів двосторонніх зустрічей та складних нормативних актів.

Введення у експлуатацію великих мовних моделей (LLM) та інструментів генеративного штучного інтелекту звільнило висококваліфікованих дипломатів від виснажливої адміністративної роботи на користь завдань, що потребують емоційного інтелекту, розуміння міжнародних контекстів та безпосередньо face-to-переговорів [8]. Найуспішніший приклад використання штучного інтелекту та аналітичних систем для автоматизації роботи державних органів США – система чат-бота

ISSN: 3041-2110

StateChat на базі платформи Palantir та генеративного штучного інтелекту, доступ до якого мають працівники Державного департаменту. Statechat обробляє масиви чутливої, але несекретної інформації (Sensitive But Unclassified – SBU) [5], а його функціонал StateChat далеко вийшов за межі простого генерування тексту; сьогодні він охоплює критично важливий спектр дипломатичних завдань: переклад юридичних документів, написання чернеток до комюніке, семантичний аналіз багатосторінкових політик та проведення інтерактивних сесій мозкового штурму для стратегічного прогнозування.

Попри успіхи програми, загальна ситуація на міжнародній арені, політичне та економічне становище США та їх відносини з конкретними технологічними підприємствами є прямою загрозою її імплементації та розвитку. Наприклад, на початку 2026 року процес автоматизації зіткнувся з непередбачуваним викликом. Міністерство оборони США вступило у конфлікт інтересів з компанією Anthropic через використання технологій вищезгаданої компанії у військових цілях.

Адміністрація президента Трампа видала директиву про припинення використання продуктів лінійки Claude (виробництва Anthropic) у федеральних агентствах [3]. Це змусило Державний департамент негайно вилучити всі компоненти Anthropic з інфраструктури StateChat, що було можливе через побудову системи на базі кількох взаємозамінних мовних моделей (таких як OpenAI та Google). Подібна стійкість і мобільність є невід'ємною частиною використання ШІ на державному рівні [3].

Паралельно з розробкою масштабних систем США пілотує та впроваджує десятки вузькоспеціалізованих автоматизованих рішень, що ретельно фіксуються у відкритому реєстрі варіантів використання штучного інтелекту (2025 Department of State AI Use Case Inventory) [5]. Наприклад, Data Collection and Management Tool (DCT) – спеціалізований дослідницький асистент, що працює з тематичною інформацією, класифікуючи,

ISSN: 3041-2110

перекладаючи та централізуючи її для більш комфортного використання, зокрема підготовки публічних звітів, що регулярно вимагаються Конгресом США. Впровадження цієї системи дозволило Департаменту заощаджувати приблизно 16 000 людино-годин висококваліфікованої праці щорічно [7]. У сфері консульських послуг США також впроваджує схожі ініціативи, наприклад, пілотний проєкт ARRE (Adjudication Review Recommendation Engine) виконує функції виявлення ознак шахрайства під час розгляду заяв на отримання неіммміграційних віз та здійснює автоматизований пошук невідповідностей у даних заявників. Це значно полегшує процес міграційного контролю США в умовах дедалі жорсткішої міграційної політики та зменшує об'єм робіт, що мають виконувати працівники консульств [5]. Поряд із технологічним удосконаленням реалізуються ініціативи щодо підвищення професійної компетентності персоналу. Зокрема, Центр аналітики Бюро дипломатичних технологій спільно з Інститутом закордонних справ (Foreign Service Institute) розпочали масштабні освітні проєкти, такі як кампанія «ШІ для публічної дипломатії» (AI4PD). Вона передбачає обов'язкову сертифікацію дипломатів на знання основ ШІ та стимулює обмін передовим досвідом через систему премій «Data and AI for Diplomacy Awards» [9].

Однак, модернізація існуючих дипломатичних механізмів та їх перехід у автоматизований режим – не єдині вектори розвитку у сфері дипломатії США. Окремою і надзвичайно важливою частиною ефективного лідерства на сучасній міжнародній арені для будь-якого актора є також здатність до збору, фільтрації, обробки та інтерпретації великих масивів інформації (Big Data) у режимі реального часу. «Big Data в інформаційних технологіях – це набір методів та засобів опрацювання структурованих і неструктурованих різнотипних динамічних даних великих обсягів з метою їх аналізу та використання для підтримки прийняття рішень». Це поняття набуло актуальності з розвитком Інтернету та пришвидшенням циклу генерації новин та інфоприводів. Сучасний інформаційний простір розширюється та генерує

ISSN: 3041-2110

новий контент швидше ніж більшість аналітичних центрів здатні його проаналізувати, тому функції ШІ та аналітичних систем полягають у виявленні прихованих загроз, виокремленні трендів та настроїв багатомільйонних іноземних аудиторій задовго до того, як вони матеріалізуються у форму політичних протестів чи електоральних зрушень [4, 12]. Найпотужнішим технологічним активом Департаменту у сфері моніторингу відкритих джерел та соціальних мереж стала аналітична платформа Northstar – передовий інтелектуальний інструмент, спеціально розроблений для всеохопного сканування масивів Big Data, зокрема в соціальних медіа. Щоденно програма поглинає, класифікує та аналізує понад мільйон новинних статей, дописів, блогів та повідомлень із глобальних медіаресурсів, охоплюючи інформаційний простір більш ніж двохсот країн світу та працюючи з понад сотнею іноземних мов [5]. Northstar здатна автоматично виокремлювати домінуючі та приховані наративи, визначати рівень суспільного резонансу навколо конкретних питань і виявляти неочевидні на перший погляд тенденції у зміні громадської думки щодо глобальних подій, міжнародних криз та зовнішньополітичних ініціатив самих Сполучених Штатів. За оцінками експертів Держдепартаменту, використання Northstar дозволяє відомству економити понад 180 000 робочих годин щороку і повністю трансформує роботу дипломатів-аташе та працівників Державного департаменту [7]. Такий рівень автоматизованого моніторингу дозволяє американським дипломатам ефективно відстежувати найменші геополітичні зрушення, зміни в локальних дискурсах та зародження кризових ситуацій задовго до того, як вони потраплять на перші шпальти світових видань або будуть зафіксовані в традиційних дипломатичних звітах. Саме ця здатність діяти на випередження у сфері публічної дипломатії дозволяє США зберігати статус глобального лідера та формувати домінантні світові тренди [8].

Окрім вищезгаданих методів, аналіз Big Data також активно використовує Бюро конфліктів та стабілізаційних операцій (Bureau of Conflict

and Stabilization Operations – CSO) задля моделювання, передбачення і запобігання насильству та невигідним конфліктам у майбутньому. Фахівці CSO аналізують величезні масиви історичних даних про конфлікти, демографічні показники, економічні індекси та результати контекстного аналізу соціальних мереж. На основі отриманих даних будуються алгоритмічні моделі, такі як «Mass Mobilization Model» або «Violence Against Civilians Model», здатні переконливо прогнозувати місця та причини спалахів екстремістського насильства чи політичних заворушень [4]. Проте накопичення, аналіз та опрацювання інформації є лише першим кроком у стратегічних планах зовнішньої політики США. Наступним логічним кроком є конвертація отриманих даних про тренди світової спільноти у цілеспрямовані заходи впливу на іноземні аудиторії з метою побудови сприятливих для себе умов. Цей ланцюг технологій формує принципово новий феномен у сфері міжнародних комунікацій, який у науковій літературі отримав назву «Цифрова дипломатія 2.0» (Digital Diplomacy 2.0) [6]. Ця нова парадигма розглядає інструменти штучного інтелекту не лише як інструменти спостереження, а й як джерела безпосереднього впливу та змін. Вона здатна розділити закордонні аудиторії на менші цільові групи, спираючись на їх психографічні профілі, інтереси та патерни поведінки [6]. Завдяки цьому сучасна американська дипломатія здатна генерувати та публікувати високоперсоналізовані повідомлення, адаптовані до специфічних культурних, лінгвістичних, релігійних та локально-політичних контекстів конкретної групи користувачів соціальних мереж.

В той же час, використання ШІ та алгоритмів у публічній дипломатії викликає занепокоєння світової наукової спільноти, зокрема в етичному та політичному вимірах [9]. Застосування інструментів штучного інтелекту для генерації контенту, оптимізації кампаній та мікротаргетингу містить іманентні ризики формування цифрових «інформаційних бульбашок» (echo chambers), звуження плюралізму думок та маніпулювання суспільною свідомістю, що

створює обмежене, викривлене або загалом хибне уявлення про реальність [9]. Механізм сучасних алгоритмів та утворення трендів у платформах на кшталт TikTok, Facebook чи X також не є підконтрольним жодному уряду та існує як автономна комерційна сутність. Такий підхід дозволяє нівелювати обмеження традиційного міжнародного права. Зокрема, виникає дискусійне питання: чи можна класифікувати як зовнішнє втручання ситуацію, коли штучний інтелект автономно впливає на політичний дискурс іноземної держави без прямої директиви уряду [9].

Окрім труднощів імплементації та проблем правового поля в сфері використання ШІ та алгоритмів у зовнішній політиці, Державний Департамент також стикається з прямою загрозою глобальної інформаційної війни. Одними із найгостріших і наймасштабніших форм сучасного протистояння для Сполучених Штатів та їхніх союзників стали цілеспрямовані, багатомільйонні інформаційні операції з боку ворожих іноземних державних та недержавних акторів. Такі супротивники, як Російська Федерація, Китайська Народна Республіка та Іран, першими усвідомили потенціал технологій штучного інтелекту як зброї масового когнітивного ураження [12]. Вищезгадані держави і не тільки масовано використовують алгоритми для автоматичної генерації фейкових новин, створення реалістичних deepfakes відео політичних лідерів, клонування голосів та розгортання цілих армій автономних ботів у соціальних мережах для поляризації суспільства, дискредитації демократичних інститутів та впливу на громадську думку [13]. Трансформація структур Державного департаменту США, відповідальних за моніторинг та протидію таким операціям, безпосередньо залежить від внутрішньополітичної кон’юнктури. Зокрема, до кінця 2024 року провідну роль у цьому процесі відігравав Центр глобальної взаємодії (Global Engagement Center – GEC). Він став піонером у впровадженні передових технологій та рішень на базі штучного інтелекту для ідентифікації, аналізу та викриття іноземної пропаганди [2]. Аналітики Центру застосовували ШІ-алгоритми, здатні опрацьовувати та зіставляти тисячі

публікацій у цифрових медіа. Це дозволяло виявляти приховані зв'язки між формально незалежними авторами чи проксі-ресурсами, доводячи факт скоординованості державних кампаній Кремля чи Пекіна, та оперативно інформувати про це союзників і світову спільноту. Попри визнання ефективності GEC за кордоном, у грудні 2024 року Центр був офіційно ліквідований рішенням політичного керівництва США. Підставою для цього став резонанс довкола звинувачень з боку консервативних кіл, зокрема генерального прокурора Техасу та правих медіа (The Federalist, Daily Wire) [10]. Критики стверджували, що інструменти боротьби з пропагандою, які фінансувалися GEC, нібито використовувалися для означення внутрішніх американських консервативних новинних ресурсів як «небажаних» джерел дезінформації, що призводило до їхньої демонетизації та відтоку рекламодавців [11]. Ліквідація GEC створила вакуум в інституційній спроможності США в умовах, коли Китай та Росія продовжують ескалацію інформаційної війни. Державний департамент був змушений радикально змінити стратегію, перейшовши від прямої протидії фейкам до децентралізованого дипломатичного підходу через імплементацію «Рамкової програми з протидії маніпулюванню інформацією з боку іноземних держав» (Framework to Counter Foreign State Information Manipulation, 2025) [11]. Ця нова доктрина фокусується на створенні широкої міжнародної коаліції, яка передбачає узгодження національних політик країн-партнерів, посилення їх технічного потенціалу для виявлення цифрових маніпуляцій, підтримку незалежних медіа та розвиток медіаграмотності громадянського суспільства [14]. Більша гнучкість нового формату дозволяє США зберігати контроль над ситуацією, водночас зберігаючи відносну свободу для власного використання алгоритмів і ШІ у дипломатичному контексті.

Висновки. У ході дослідження встановлено, що сучасна дипломатична служба США переживає засадничий зсув від класичної аналітики до «обчислювальної дипломатії», що фундаментально змінює способи пізнання

та інтерпретації міжнародних процесів. В умовах геополітичної нестабільності та «вепонізації» дезінформації штучний інтелект став для Державного департаменту критичним інструментом захисту національної безпеки та утримання глобального лідерства. Інституційна перебудова відомства, закріплена у «Стратегії використання даних та ШІ» 2025 року, демонструє зміщення акцентів із суто технологічного оснащення на формування нової управлінської культури та обов'язкову алгоритмічну грамотність персоналу. При цьому впровадження інновацій супроводжується жорстким нормативним регулюванням, де ключову роль відіграють концепція «значущого людського нагляду» та архітектура «нульової довіри», що дозволяє інтегрувати ШІ навіть у роботу з чутливою інформацією без втрати контролю над безпекою.

Практична імплементація таких систем, як StateChat, Northstar та ARRE, підтверджує високу операційну ефективність цифровізації, дозволяючи заощаджувати сотні тисяч людино-годин щорічно. Це вивільняє ресурс дипломатів для виконання завдань, що потребують емоційного інтелекту та безпосередніх переговорів, які наразі залишаються поза зоною повної автоматизації. Досвід взаємодії з приватними технологічними гігантами, зокрема кейс із компанією Anthropic, засвідчив необхідність побудови модульних і взаємозамінних ШІ-систем для забезпечення технологічного суверенітету держави в умовах політичних конфліктів.

Водночас розвиток «Цифрової дипломатії 2.0» створює нові етичні та правові виклики, пов'язані з мікротаргетингом та утворенням «інформаційних бульбашок». Ліквідація Центру глобальної взаємодії (GEC) та перехід до децентралізованої «Рамкової програми з протидії маніпулюванню інформацією» свідчать про адаптацію США до умов глобальної когнітивної війни через розбудову міжнародних коаліцій. На наше переконання, роль ШІ в системі державних та зовнішньополітичних органів неухильно зростатиме. У міру ускладнення алгоритмів здатність США зберігати глобальне лідерство визначатиметься не лише економічною чи військовою потужністю, а й

ISSN: 3041-2110

ефективністю трансформації машинного інтелекту на надійний інструмент захисту національних інтересів у цифровому просторі.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у розробці міжнародно-правових норм та етичних стандартів, які б розмежовували легітимну цифрову дипломатію і протиправне алгоритмічне маніпулювання свідомістю, забезпечуючи при цьому збереження людського контролю та демократичної підзвітності у використанні штучного інтелекту.

Список використаних джерел

1. Нульова довіра в мережевій безпеці. *MegaTrade project distribution*. 2025. URL: https://megatrade.ua/news/reviews/nulova-dovira-v-merezheviy-bezpetsi/ (дата звернення: 30.03.2026).

2. About Us – Global Engagement Center. U.S. Department of State. URL: https://2021-2025.state.gov/about-us-global-engagement-center-2/ (дата звернення: 31.03.2026).

3. Adler M. NASA chatbots, Treasury coding, OPM drafting: How agencies have deployed Claude. *FedScoop*. 2026. URL: https://fedscoop.com/nasa-chatbots-treasury-coding-opm-drafting-agencies-deployed-claude/ (дата звернення: 29.03.2026).

4. America's AI Action Plan July 2025. *AI GOV President Donald J. Trump.* URL: https://www.ai.gov/ (дата звернення: 29.03.2026).

5. Artificial Intelligence (AI). United States Department of State. URL: https://www.state.gov/artificial-intelligence/ (дата звернення: 29.03.2026).

6. Bano M., Chaudhri Z., Zowghi D. The Role of Generative AI in Global Diplomatic Practices: A Strategic Framework. *arXiv.* 2023. https://doi.org/10.48550/arXiv.2401.05415.

7. Congressional Budget Justification. U.S. Department of State, Foreign Operations, and Related Programs 2026. 2025.

8. Data & artificial intelligence - Enterprise strategy. Department of State. URL: https://www.state.gov/external-content/enterprise-data-and-artificial-intelligence-strategy/ (дата звернення: 29.03.2026).

9. Erfiyanto R., Santoso M. P. T. Algorithmic Influence and American Public Diplomacy: Ethical Dimensions of AI-Powered Political Advocacy on Social Media. *Journal Terekam Jejak* (JTJ). Vol. 3, No. 1 (2025). P. 1–17. https://doi.org/10.5281/

10. Heilweil R., Johnson D. B. Can the Global Engagement Center make the case for itself? *FedScoop*. 2024. URL: https://fedscoop.com/can-the-global-engagement-center-make-the-case-for-itself/ (дата звернення: 31.03.2026).

11. Laura S. The Downfall of the Global Engagement Center and Disappearing Guardrails Against Disinformation. *Tech Policy Press.* 2025. URL: https://www.techpolicy.press/the-downfall-of-the-global-engagement-center-and-disappearing-guardrails-against-disinformation/ (дата звернення: 29.03.2026).

12. Nicholas D. W. Artificial Intelligence and Democratic Norms Meeting the Authoritarian Challenge. *National Endowment for Democracy*. 2020. URL: https://www.ned.org/sharp-power-and-democratic-resilience-series-artificial-intelligence-and-democratic-norms/ (дата звернення: 31.03.2026).

13. Powers S., Kounalakis M. Can Public Diplomacy Survive the Internet? *US Department of Energy Publications.* 2017. URL: https://www.researchgate.net/publication/351626021_Can_Public_Diplomacy_Survive_the_Internet_Bots_Echo_Chambers_and_Disinformation (дата звернення: 29.03.2026).

14. U.S. and Estonia Bolster Cooperation Against Foreign Information Manipulation. ComplexDiscovery. 2024. URL: https://complexdiscovery.com/u-s-and-estonia-bolster-cooperation-against-foreign-information-manipulation/ (дата звернення: 31.03.2026).